

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Săliște, „Chioveana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 20—, pe 1/2 an K 10—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 14 Decembre 1901.

Nr. 49.

Modificarea legii comerciale.

A trecut abia un pătrar de secol dela promulgarea legii comerciale, și cu toate aceste este o vechiă convingere a tuturor cercurilor interesate, că această lege nu va pute rămâne timp mai îndelungat nemodificată. Stările ce s'au dezvoltat în cadrul dispozițiilor codului nostru comercial au arătat atâtea neajunsuri și scăderi, încât rar se va mai găsi om care să nu recunoască trebuința sanării lor.

Astfel modificarea legii comerciale dela 1875 deja de ani încoace a fost pentru cercurile mai prevedătoare numai o chestiune de timp, acum însă se pare că a devenit chestiune actuală.

Aflăm anume că Ministerul de comerț a și luat dispozițiuni concrete în această direcțiune, și pregătesce deja un proiect de lege pentru modificarea legii comerciale și în deosebi a părții acesteia care privește societățile pe acțiuni. În acest scop a și cerut opinia camerelor comerciale, și aceste la rândul lor s'au adresat cercurilor direct interesate, ca pe baza experiențelor și dorințelor acestora să-și poată înainta propunerile la locul competent.

Pentru societățile pe acțiuni chestiunea a ajuns la un moment important și decizător. Pentru ele acum este timpul, când au să-și valideze votul în această afacere, care este o chestiune de existență pentru dinsele.

Ministrul de comerț a observat un procedeu pe deplin corect, când a început acțiunea proiectată de dînsul cu ascultarea părților interesate, și este acum rîndul acestora, ca în propriul lor interes, să-și facă și ele datoria.

Ministrul de comerț, în rescriptul său referitor la această chestiune, expune cu toată

precisiunea punctul său de vedere și direcțiunea în care intenționează a desvolta o acțiune mai aprofundată, indicând că reformele ce le plănuiesc se referă „în deosebi la împiedecarea abuzurilor ce s'au ivit la fondarea societăților pe acțiuni, la stabilirea mai precisă a datorințelor direcțiunii și comitetului de supraveghiere, și preste tot la asigurarea unor garanții mai mari în privința controlului”.

Pentru toți aceia, cari cunosc mai de aproape stările de astăzi, va fi clar, că Ministrul a recunoscut ranele cele mai mari ale organizațiunii societăților pe acțiuni, și nu credem că, chiar și în cercurile cari profită mai mult de situațiunea actuală, să se găsească oameni cari să aibe curajul de a se opune unei reforme în direcțiunea indicată de Ministru, ori să susțină că o asemenea acțiune ar fi de prisos.

Totul ce se va pute pretinde din partea cercurilor interesate este numai, ca reformele proiectate să se realizeze în condițiuni, cari să nu împiedece dezvoltarea normală a întreprinderilor economice sănătoase și cinstite, și ca acțiunea plănuită, care nu poate avea alt scop decât scutirea dezvoltării economice de stări și ecrescențe bolnăvicioase, să nu recurgă la mijloace ce ar pute încătușa cât de puțin libertatea și independența întreprinderilor economice, fără de cari aceste nu ar pute exista, și cu atât mai puțin înainta.

A sosit deci timpul, când societățile pe acțiuni, în propriul lor interes, au să facă tot ce le este posibil pentru salvarea autonomiei lor, și acest scop credem că-l vor pute ajunge cu atât mai mult, cu cât se vor arăta mai dispuse a crea însele toate garanțiile posibile pentru împiedecarea și delăturarea neajunsurilor și scăderilor ce de fapt există în organizațiunea lor de astăzi și a căror existență nimeni nu o va pute nega

Acțiunea socială autonomă a băncilor este arcanul prin care își vor pute salva libertatea și independența, și cu cât mai severe vor fi în această acțiune față de sine însele, cu atât mai mult vor fi în drept a cere respectarea autonomiei lor din partea autorităților statului.

Insistăm deci pe lângă toți aceia, pe cari îi privesce mai de aproape acțiunea înscenată de ministrul de comerț, ca atât prin camerele comerciale cât și pe ori-ce altă cale ce li-se va deschide, să-și valideze cuvântul pentru salvarea libertății și independenței societăților pe acțiuni, prin asigurarea celor mai severe garanții de control și responsabilitate pe calea unei acțiuni sociale autonome cât mai radicale.

Importanța valutei noue.

— În raport cu afacerile de bancă.¹⁾ —

⊙ De astădată ne vom ocupa în special cu efectul reformei valutare asupra afacerilor de bancă. Nu încape îndoială că operațiunile de bancă vor încerca cea mai esențială transformare, atât în privința formelor externe, cât și din punctul de vedere al întregii lor organizațiuni.

Prin stabilisarea prețului aurului, afacerile de arbitragiu în efecte, devise și valute vor primi o direcțiune cu totul modificată.

Până acuma speculanții cumpărau un obiect oarecare în piețele unde acela nota un curs mai redus, și îl vindeau piețelor cu noțiță mai urcată, erau însă nevoiți să țină cont de împrejurarea, că plata obiectului cumpărat se făcea s. ex. aici în valuta noastră, până când rescumpărarea obiectului vândut se stabilea în valută streină, iar prețul aurului în valută streină se putea schimba în intervalul realizării acestei transacțiuni.

Indată-ce valuta nouă va fi introdusă definitiv, acest inconvenient va dispărea, iar prețurile piețelor streine se vor pute compara între-olaltă cu mai mare ușurință.

Dacă de exemplu Renta de argint nota	
la Iunie 1892	83.—
trebuie adăogat la acest curs și agiul de	13·18
	<hr/>
	96·18

și dacă 100 Marce = 58.— = 16%, mai era de considerat și agiul cuponului cu —38

și astfel cursul efectiv era 96·56

Acest curs corespundea notării noastre, care de ex. în ziua aceea era de 97.—. Cum se va prezenta acest cas în viitor?

De oarece 100 Marce au un pari de relațiune de 58·788, respective 117·576 coroane; vor face 100 cor. în Marce 85·052; prin urmare toate valorile germane vor fi notate în Viena pe basa primă, iar valorile austriace în Germania pe basa a doua.

Variațiunile în cotarea deviselor nu vor fi nici când mai mari de $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ %, fiindcă, îndată ce d. e. notarea a 100 Marce s'ar îndepărta esențial dela pari de relațiune fixat cu 58·788, noi am trimite în streinătate, unde d. e. am fi datori cu 1000 Marce, coroane în loc de mărcile prea scumpe.

Deoarece valoarea de aur a acelora va fi fix K 1175·76, creditorul, topind această cantitate de aur, ar primi în schimb la Berlin bonul seu de Marce 1000. De altcum nu se vor mai ivi fluctuațiuni mai esențiale în cursul deviselor, decât în proporțiunea pari-ului de relațiune și a speșelor de monetisare și transport, fiindcă, îndată ce speșele se vor subtrage din pari, va fi cu puțință a se valida ori-ce altă valută basată pe aur.

Va fi deci cu mult mai ușor de calculat, dacă un obiect de valoare, negociat la bursă, este mai ieftin în streinătate sau nu.

Notând la noi de exemplu Renta 98.—, va trebui să noteze în Berlin circa 115, fiindcă fix 100 K sunt egale cu 85·052 Marce.

Cursul	115.—	
minus 15%	17.—	(diferința dela 100 la
	<hr/>	circa 85.)
	98.—	

Cu siguranță se poate prețice că bursa din Viena prin regularea valutei, va fi în pozițiune de a-și părași situațiunea notoric izolată de până aci. Nu trebuie decât să aruncăm o privire fugitivă asupra buletinelor burselor streine, și vom ajunge la deplina convingere că bursa noastră nu notează decât numai efecte austro-ungare, până când celelalte burse (chiar și cele mai neînsemnate) fac negoț cu toate obiectele de valoare mai marcante de pe întreg continentul.

Singurul motiv al acestei stări isolate este a se căuta în fluctuațiunea valutei, precum și în proporțiunea etalonului de interese. Din cauza aceasta tirgul nostru de credit a trebuit să fie rezervat față de valorile streine.

Am fi în rătăcire, dacă ne-am lăsa conduși de idea, că reforma în direcțiunea aceasta ar fi numai în favorul bursei și speculațiunii, și că averea poporului ar participa la acest beneficiu numai în măsură de tot neînsemnată.

Un singur exemplu ne va clarifica în chestiunea aceasta.

Fiind la noi de pildă dobânda mare, sau cu alte cuvinte, fiind nevoiți să plătim dobândă mare după împrumuturile luate, în cazul acesta industriașul va lucra cu bani scumpi, va profita mai puțin, va fi silit să reducă simbriile și va fi mai puțin capabil de export. Dacă vor intra mai puțini bani din streinătate, atunci cambiile pentru achitarea articolelor comandate

¹⁾ După proferul Robert Stern.

— așa numitele devise, — vor incurge în număr mai mic și din cauza aceasta vor nota cursuri urcate. Acela, care este nevoit să facă plăți în streinătate, trebuie să le achite cu jertfe mai mari, cari adeseori produc falimente, stagnări de afaceri, muncitorii rămân fără ocupațiune. Cu un cuvânt, efectul prețurilor de devise străbate până în arteriile cele mai fine ale economiei politice și același lucru se poate dice și despre efectele de valoare.

Din cele duse ne putem convinge, că efectul speculațiunii, — cu deosebire acela al arbitragiului, — ori cât de strein și indiferent ne ar păre, — este de cea mai mare importanță pentru toate clasele societății burgheze.

Economia și literatura.

(Dela un amic al „Revistei Economice“.)

Propunerea D. Dr. Daniil P. Barcianu — făcută în adunarea generală din est an a Asociațiunii în scopul concentrării cuotei de binefacere ce realizează institutele noastre de credit și economii și a punerii acestei cuote în fiecare an la dispoziția unei sau altei instituțiuni culturale întru promovarea scopurilor sale, — a dat ansă unor discuțiuni ziaristice, cari nu pot fi decât folositoare. În Nr. 40 al „Rev. Econ.“ dela 12 Oct. a. c. a fost discutată această temă și s'a emis opiniunea, că „directorii nostri de bancă, bine înțeles cu aprobarea acționarilor, ar face organizațiunii noastre culturale și viitorului nostru cultural un bine incalculabil, fie că se decid pentru o centralizare strictă a unei părți a cuotei de binefacere, formând un fond cultural central administrat de Asociațiune, fie că acceptează propunerea Dlui Dr. D. P. Barcianu, fie că — fiecare în particular — întemeiază un fond cultural numai pentru nevoile locale“. În fine autorul acestui articol dă expresiune speranței, că chestia aceasta importantă nu va mai fi din nou dată tăcerii, cum s'a întâmplat după prima discuțiune asupra ei în Nr. 2 al „Rev. Econ.“ din an. 1899.*)

Dorința autorului din vorbă s'a împlinit. În numerii 231, 232, 233 și 235 dela 31 Oct., 1, 2 și 5 Nov. a. c. ai „Gaz. Transilvaniei“, chestia cuotei de binefacere a fost tractată mai pe larg, sub titlul: „Cărți eftine și cărți scumpe“, indicându-se unele scăderi învechite pe terenul economic și modul de a fi delaturate.

Anume, autorul pseudonim „Ion de pe Văcarea“ :

1. Constată meritul Dlui Dr. D. P. Barcianu de a fi arătat în mod practic, cum s'ar pute procura *cărți bune și folositoare* pentru popor cu ajutorul cuotei de binefacere.

2. Spune că „Asociațiunea“ și-a luat de principiu să publice scrieri, cari să nu o coste mult nici pe ea și nici pe publicul cetitor; spre acest scop „Asociațiunea“ și Reuniunile publică premii de câte 2—3 fl. pentru coala de tipar.

*) Credem că nu se poate susține, că această temă ar fi fost „dată uitării“, deoarece Delegațiunea Băncilor s'a ocupat mult cu ea și a pus-o chiar și la ordinea zilei a Conferenței Directorilor de bancă din 20 Sept. a. c. Chestiunea lansată de D. Dr. Barcianu în 22 Sept. a. c., a fost atunci deja discutată de cercurile competente.

Red.

3. Că societățile noastre de bancă și economii n'au făcut în direcțiunea aceasta nimic, afară de banca „Albina“. Ba și băncile au făcut un pas înainte prin înființarea „Rev. Econ.“, care le aduce în traducere legile și dispozițiile cele mai noue ale guvernului, etc.

4. Că scopul și ținta băncilor nu poate fi alta, decât îndrumarea și încurajarea poporului nostru pe toate căile la o muncă mai rodnică și mai prielnică, ca el, înmulțindu-și capitalurile și forțele de producțiune, să producă mai mult și mai bun și cu ele să sporească producțiunea și avuția națională.

5. Nu vede realizarea acestor așteptări prin tendința înființării de internate splendide, nici prin sistemizarea de mese gratuite.

6. Cărțile de valoare și de interes obștesc în limba română n'are cine să le încurageze și susțină, căci nu le abonează și nu le cumpără nimeni. Din contră, pe terenul economic ne vedem inundați cu produse literare, cari au darul de a fi eftine, dar sunt scrise mai totdeauna de oameni cu totul nepregătiți pentru aceea ramură... De aceea am rămas staționari o sută de ani și mai bine, delectându-ne cu niște produse științifice literare sub ori-ce critică.

7. Causa e, că la noi s'a neglijat cu totul de a se forma oameni de meserie pentru diferite ramuri și specialități și a se încuragea literatura economică serioasă.

8. Arată cum ar trebui să ne formăm specialiști agronomi și cum ar trebui să-i atașem pe lângă institutele noastre financiare, etc.

9. Înșiră apoi 7 scrieri economice, ce — dice — că au apărut în cei vr'o 20 de ani din urmă.

10. Spune, că în timpul din urmă Administrația domeniilor coroanei din Bucuresci inundă literatura și țara cu atari producțiuni literare eftine, cari să nu coste mult pe administrație și nici pe cetitori. Aceste cărți vor să omoare ori-ce lucrare originală serioasă.

11. Spune mai departe, că în modul propus de Dl Barcianu putem ajunge să avem bune manuale și cărți de cetire pentru popor. Anume: cele bune și aflate demne, cu unele mici modificări, apoi despărțite în broșuri mici după materii și conținut, cu concursul material al băncilor să se tragă în decimi de mii de exemplare, cari să se vândă pe un preț minim la popor și să aibă și el folos după ele. Cărțile principale și de valoare economică mai mare ar trebui impuse tuturor comunelor să le procure la biserici și școale câte un exemplar două.

12. În fine dacă ar abona fie-care bancă și societate de credit câte un exemplar două pe sama ei (cari sunt vr'o 80 la număr) cum și cele 43 despărțiminte ale „Asociațiunii“ și reuniunile învățătoresci și ale preoților câte un exemplar, cu vr'o 4—500 exemplare astfel abonate s'ar pute încerca chiar înființarea unei *Reviste economice* săptămânale serioase, care să tracteze toate chestiunile economice, ce privesc direct poporul nostru și ramurile sale de producțiune.

Toate aceste chestiuni sunt — fără îndoială — de interes deosebit pentru înaintarea noastră pe teren economic, și astfel merită a fi discutate cât mai aprofundat. Venim deci a espune părerile noastre asupra lor, spre a contribui prin aceasta la clarificarea lor.

*

Nu avem de cuget să contestăm meritul, ce se cuvine D. Dr. Barcianu, de a fi arătat în mod practic, una din căile pe cari s'ar pute procura *cărți bune și folositoare* pentru popor cu ajutorul cuotei de bine-

facere, ce instituturile noastre financiare realizează în fiecare an.

Ce e drept, ideea centralisării unei părți a cuotei de binefacere din profitul băncilor a venit din altă parte. Ea a fost sulevată în Nr. 2 al „Rev. Econ.” din 1899; meritul — de a ne fi indicat modalitatea întrebuițării acestei cote centralisate în scopul procurării de cărți bune și folositoare pentru popor — i-l recunoaștem și noi Dluî Barcianu.

Cărțile aveau bune și folositoare pentru popor sunt în adevăr una din cele mai ardețoare trebuințe.

Treptat cu înmulțirea școalelor și cu sporirea numărului cetitorilor se simte tot mai mult și trebuința cărților bune și folositoare.

Și cum aproape totalitatea poporului nostru din această țară trăește exclusiv din agricultură, nimic nu e mai necesar pentru el, decât tocmai cărțile și revistele de agricultură, pentru-că numai cu ajutorul acestora se va pute îndruma la o muncă mai rodnică și la sporirea producției și avuției particulare și naționale.

În direcția aceasta s'a și lucrat binișor în timpul din urmă, atât la noi în Ardeal și Ungaria, cât și în România. Că nu s'a făcut destul și că nu totdeauna s'au ales căile cele mai potrivite pentru ajungerea scopului, e adevărat; dar pentru aceea nu trebuie trasă dungă peste tot ce s'a făcut, cum încearcă „Ion de pe Văcarea”.

Nu e locul să arătăm în acest punct, ce anume s'a făcut la noi privitor la promovarea literaturii agricole; vom face-o aceasta la alt loc. Aici ținem a constata în general, că „Ion de pe Văcarea” exagerează răul și că prin aceasta nu face bun serviciu chestiei noastre de progres pe teren economic, în al cărei serviciu și-a spus adesea cuvântul său destul de competent.

Despre „Asociațiune” ni se spune, că și-a luat de principiu să publice scrieri, cari să nu o coste nici pe ea și nici pe publicul cetitor; cum și că atât Asoc. cât și Reuniunile publică premii de câte 2—3 fl. pentru coala de tipar.

Adevărat, că mare parte a premiilor publicate de reuniunile noastre sunt premii de batjocură. Așa, ca să aducem numai un exemplu, când cu publicarea premiilor pentru scrierea de monografii economice ale comunelor din comitatul Sibiului, premiul cel mai mare a fost de 25 cor., al doilea de 15 cor., etc. Și aceste premii au avut totuși meritul de a produce o mișcare nobilă între cărturarii dela sate.

În urma concursului s'au prezentat 13 operate, dintre cari 3 (Orlat, Gurariului și Rêhâu), au fost primite și publicate în „Foaia Poporului” din Sibiu, și pe urmă și în broșuri separate. Monografia comunei Orlat, premiată cu 25 cor., constă aproape din 8 coale de tipar, format 16°. Coala de tipar deci nu e premiată nici cu 2 fl. Monografia comunei Gurariului constă din aproape 14 coale și a fost premiată cu 15 cor. Aici premiul nu face nici barem 1 fl. de coală. Tot așa și la Rêhâu. Se înțelege, că domnii R. Simu, Ioachim Muntean și Nicolau Cărpinișan, scriitorii acestor monografii, nu pentru banii aceia au lucrat, — lucru de luni și ani de zile nu se respătesce cu 10, 15 și 25 cor., — ci dênșii au lucrat din nobil îndemn de a servi o cauză bună. Acum sunt publicate 2 premii de câte 60 cor. pentru monografiile comunelor Făget (cottul Têrnavei-mici) și Șard (cottul Albei infer.) Publicarea concursului se face, mi-se pare pentru a treia-oară. Premiile puse în vedere mai înainte au fost mai mici, și nu s'a prezentat nici un operat. Dar

și 60 cor. sunt o sumă destul de neînsemnată; ea sigur nu va stimula o peană mai dibace.

Cu totul altcum se prezentă lucrul, s. e., cu cele 2 premii în suma de Lei 2500, cari le va distribui Academia Română în 1904 pentru 2 monografii economice, statistice și sociale, una a unei comune din România, și alta a unei comune afară de România. În vederea unei sume de Lei 1250 sperăm că tot se vor găsi oameni, cari să se pună pe lucru.

Tot așa ar fi, când și pentru alte scrieri economice s'ar publica concursuri de premii mai mari, ori s'ar incuraja scriitorii pe alte căi acomodate scopului.

Încât privește premiile publicate de Asociațiune pentru scrieri populare, aceste nu sunt de câte 2—3 fl., ci de câte 15 fl. de coală. Ce e drept sunt mici și aceste, dar totuși nu premii de batjocură. Și în vederea, că de ediția a doua și de cele următoare are să beneficieze autorul, cum și că în impregiurările nefavorabile prin cari trecem, scriitorii nu trebuie să fie cu totul lipsiți de ideal, chestia nu ni se prezentă de fapt în colori așa posomorite, nu cel puțin, în ce privește Asociațiunea.

„Ion de pe Văcarea” afirmă mai departe, că societățile noastre de credit și de economii n'au făcut în direcțiunea aceasta nimic, afară de banca „Albina”. Ba — ăce — și băncile au făcut un pas înainte prin înființarea „Rev. Econ.”, care le aduce în traducere legile și dispozițiile cele mai noue ale guvernului, etc.

Trebuie să recunoaștem, că băncile au făcut puțin în această direcție; dar nu trebuie să se peardă din vedere, că cele mai multe din ele sunt încă tinere și plapânde, astfel că, să fi și voit, n'ar fi avut de unde să facă până acum lucruri mari.

Totuși vedem începuturi frumoase și în această direcție. Din inițiativa și sub scutul băncii „Ardeleana” vedem înființată în Orăștie o frumoasă reuniune agricolă și de meseriași, care cu fapta, cu vorba și în scris prin foaia sa „Bunul Econom”, lucră din toate puterile pentru îndrumarea poporului pe căi noue, cari să-l ducă la îndestulare și fericire. Sperăm, că și alte bănci mai puternice se vor reculege și vor porni pe întrecute o activitate rodnică pentru luminarea poporului și pentru înmulțirea isvoarelor lui de câștig. Dar numai faptul, că o parte a băncilor (50 la număr nu 37 după cum afirmă „I. de pe Văcarea”) și-au înființat un organ propriu al lor, este un pas frumos și folositor, care n'ar trebui luat în deșert, cum face „I. de pe Văcarea”. Căci „Rev. Econ.” nu aduce numai legile și dispozițiile cele mai noue ale guvernului — în traducere română — ci, după cum recunosc chiar și reviste fruntașe unguresci, ea ca organ al băncilor a început o acțiune de consolidare și reformă, care e prezentată drept exemplu demn de a fi urmat și de celelalte institute de bani din patrie. Afară de aceea în revistă s'au discutat și alte chestii importante din sfera agriculturii, industriei și comerțului, etc., chestii, cari ne interesează foarte de aproape și a căror discuțiune este tot mai mult reclamată de interesele bine înțelese ale poporului nostru.

Dar, dacă „Rev. Econ.” n'ar face alt-ceva decât ar produce solidaritatea, ce din ăi în ăi devine mai necesară, între băncile românesci, ocrotindu-se și ajutându-se împrumutat, cum și ținându-se pe cât se poate departe de influințe străine, — chiar și atâta ar fi destul, ca să aibă drept la existență și să fie cruțată de atacuri, tocmai din partea persoanelor, cari se gearează de neîntrețuți în toți ramii economici.

La celelalte chestiuni atinse de I. de pe Văcarea vom mai reveni.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situățiunea.

Sibiu, 13 Decembre 1901.

⊙ In raportul trecut am amintit deja despre dispozițiunea animată a burselor internaționale, și în deosebi a bursei Vieneze. De atunci încoace ameliorarea situațiunii a luat o formă mai intensivă. Circulațiunea a fost atât de însemnată, cum de luni de zile nu s'a mai vădut. Primul impuls la această animațiune l'au dat negocierile referitoare la reînnoirea cartelului de fier, cari, cu toate greutățile ce sunt încă de invins, se crede că vor avé un bun sfârșit. In legătură cu aceasta, toate valorile de fier și cu deosebire Alpinene, montanele din Rima Murány, precum și cele de industrie de fier din Praga, au notat urcări de curs destul de însemnate. Chiar și alte acțiuni industriale au fost mai bine apreciate. Ținuta fermă a tirgului de efecte industriale a produs o reacțiune și asupra acțiunilor de bănci, și cu deosebire acelea ale Băncii de Credit s'au negociat în cantități și cursuri urcate pe seama piețelor streine. Dintre efectele internaționale au fost mai favorisate acțiunile căilor ferate de stat și ale căilor ferate de sud.

O netăgăduită și durabilă animațiune au arătat fondurile, — aproape toate au notat îmbunătățiri de curs, față de notițele din săptămâna expirată. Interesul principal s'a concentrat asupra Rentelor și a unor priorități garantate de stat. Tirgul de valute și devise este încă tot liniștit.

Tirgul monetar în zilele din urmă a devenit mai facil. In escomt privat acceptele fruntașe iarăși s'au primit cu 3½ procente, ici colo cu câte o mică fracțiune și mai ieftin. Tendința înclină spre o ieftinire progresivă, deși modestă.

Finanțe române. Ministerul de finanțe al României a publicat situațiunea Tesaurului public, încheiată la 30 Septembrie 1901, cuprinzând conturile definitive privitoare la exercițiul 1900—1901, care s'a închis la acea dată, precum și situațiunea încasărilor și plăților din primele șase luni ale exercițiului în curs 1901—1902.

In ceea-ce privește exercițiul 1900—1901, se constată că încasările totale s'au urcat la suma de 209.511,108 lei 34 bani și sunt cu 15.607,571 lei 26 bani superioare încasărilor din exercițiul precedent.

Plățile efectuate în exercițiul de care ne ocupăm au atins cifra de 237.286,775 lei, ceea-ce față cu creditele acordate prin budget și cele suplimentare și repurtate, cari s'au urcat la 241.608,405 lei, represintă un minus de 4.321,630 lei, datorit economiilor făcute în toate serviciile Statului.

Situățiunea încasărilor față cu plățile este aceasta:

Incasări efectuate dela 1 Aprilie 1900 până la 30 Septembrie 1901 . . . lei	209.511,108·34
Venituri extraordinare, neprevădute în budget "	493,420·95
Totalul încasărilor "	210.004,529·29
Plăți efectuate în aceeași perioadă "	237.286,775·07
Deficitul exercițiului 1900—1901 "	27.282,245·78

Dacă ne referim la contul exercițiilor închise dela 1888—89 până la 1900—1901 inclusiv, vedem că totalul deficitelor constatate este de 85.839,161 lei, iar numerarul disponibil la 30 Septembrie 1901 din excedentele rezultate în alte exerciții este de 18.787,132 lei

50 bani. La aceasta sumă se adaogă resursele speciale create pentru acoperirea deficitelor și anume:

Din vinđarea capitalului de rentă al desființatei Case de amortisare . . . lei	5.180,654·45
Din valoarea biletelor ipotecare nepreschimbate și prescise în favoarea Statului "	72,580·—
Soldul fondului rural constatat la 30 Septembrie 1899 "	181,784·26
Din cedarea monopolului hârtiei de cigarette "	15.187,183·25
Din cedarea capitalului Statului în activul Băncii Naționale a României	14.800,000·—
Avansul făcut Statului de Banca Națională "	15.000,000·—
Suma redusă din fondul de exploatare al căilor ferate române "	3.000,000·—
Totalul resurselor speciale "	53.422,201·96
Se adaogă numeralul disponibil din excedentele exercițiilor închise "	18.787,132·50
Avem un total de lei "	72.209,334·46

Deficitele exercițiilor închise împreună cu acela al anului 1900—1901 fiind de 85.839,161, după cum s'a arătat mai sus, rezultă că la 30 Septembrie 1901, Tesaurul a rămas descoperit cu 13.629,826 lei 54 b., sumă care se va acoperi cu excedentul ce va lăsa exercițiul în curs sau cu alte resurse fiscale ce guvernul va crea în acest scop.

Cu privire la situațiunea exercițiului 1901—1902 se arată că, în primele șase luni ale acestui exercițiu încasările Tesaurului au fost de 101.088,104 lei, cu 11.698,152 lei mai mult decât în perioada corespunzătoare a exercițiului precedent. Aceste încasări au dat pe categorii de venituri rezultatele următoare:

Natura veniturilor	Incasări dela 1 Aprilie până la 30 Sept. 1901	Diferințe față cu aceeași epocă din anul 1900.
Contribuț. directe	16.179,096·95	+ 375,567·54
„ indirecte	26.916,713·45	+ 3.842,848 44
Monopol. Statului	24.448,796·67	+ 54,130·20
Venit. min. domen.	19.016,508·77	+ 687,975·14
„ „ lucr. publ.	11.894,616·34	+ 6.514,616·34
„ „ de interne	4.965,345·98	+ 156,370·79
„ „ „ finante	896,308 03	+ 147,673·34
„ „ „ rășboiu	369,191·89	+ 142,877·41
„ „ „ externe	90,558·41	+ 35,402·40
„ „ cult. și instr. p.	163,542·00	+ 126,208·04
„ „ justiție	109,091·39	— 132,535·05
Venituri diferite	5.038,334·03	+ 42,364·25
	101.088,104·—	+ 11.698,152 16

După cum vedem, afară de ministerul de finanțe și justiție, care se presintă la un loc cu un minus de 280,208 lei 39, provenit de la dividenda Băncii Naționale, dispărută o dată cu înstrăinarea capitalului cu care statul participa la această instituțiune, și de la cuota falimentelor ce constituie un venit al ministeriului justiției, toate celelalte categorii de venituri sunt în creștere. Este însă de observat că la veniturile directe: fonciera, patentele, căile de comunicație, licența beuturilor spirtoase și taxa asupra salariilor au dat mai puțin cu 673,353 lei, dar acest minus a fost covârșit de plusul de 1.045,276 lei rezultat dela decimele de percepere. La monopolurile Statului, se constată că vinđarea tutunurilor a dat 1.475,706 lei mai puțin de cât în perioada corespunzătoare a anului trecut, însă și această lipsă a fost implinită cu prisos din traficul celorlalte articole ale regiei.

Vămile au dat un plus de 3.390,687 lei, iar venitul căilor ferate a crescut cu 6.320,080 lei, efect al

atenuării crizei comerciale și al bunelor recolte din anul acesta.

În ceea-ce privesce plățile, totalul lor în primele șase luni ale exercițiului în curs se urca la 91.803,113 lei și se repartisează astfel:

Datoria publică	41.264,577-68
Ministeriul de resbel	15.543,842-99
„ „ finanțe	11.202,779-09
„ „ culte	9.240,011-97
„ „ interne	7.177,500-45
„ „ lucrări publice	2.114,740-86
„ „ justiție	2.517,463-19
„ „ domenii	1.918,699-88
„ „ externe	786,677-48
Consiliul de miniștri	19,952-50
Cheltuieli extraord. neprevăzute în budget.	16,866-88
Totalul plăților lei	91.803,112-97

Este de observat că afară de serviciul datoriei publice care prezintă un spor de aproape 3 milioane față cu perioada corespunzătoare a anului trecut, toate celelalte plăți sunt inferioare. Ceeace se datorează reducerilor și economiilor realizate în diferitele servicii ale Statului.

În resumat situațiunea exercițiului în curs, dela 1 April până la 30 Septembrie, se prezintă astfel:

Incasări realizate în primele șase luni, împreună cu acelea efectuate în anii precedenți pe seama acestui exercițiu și cu veniturile extraordinare neprevăzute în budget	lei 102 586,267-39
Plăți efectuate	91 803,112-97
Excedent de incasări la 20 Sept. 1900	lei 10 783,154-40

După cum se vede, exercițiul 1901—1902 promite a se încheia cu bun excedent.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În România. Starea semănăturilor de toamnă e foarte variată în țară. Colzele și navetele semănate timpuriu sunt superbe; asemenea și grânele și secările semănate în Septembrie. Cele din Octombrie sunt răsărite; dar de aceste sunt foarte puține în țară. Cele târziu semănate abia încolțesc sau stau în pământ nerăsărite. Peste tot semănături de toamnă s'au făcut puține; dar această împregiurare — se afirmă că — nu trebuie să îngrijască atâta pe agricultori, căci semănăturile de primăvară, făcute în bune condițiuni și cu semințe rodnice, rentează adesea mai mult ca cele de toamnă, și mai cu samă unde s'au făcut întorsul pentru cerealele de primăvară.

Prețurile cerealelor, cu toată urcarea în străinătate, în România urmează a fi mici; cu toate-că recolta în Argentina e slabă și nu va putea exporta decât cel mult pe jumătate cât anul trecut, și deși mai tot porumbul trebuincios țărilor importătoare din Europa îl va da România, unde a fost belșug de porumb. Urcarea prețurilor însă, așteptată cu drept cuvânt, trebuie să urmeze.

INDUSTRIE.

Curs de desen și pictură decorativă în Sibiu. În legătură cu școala industrială din Sibiu s'a înființat în an. crt. pe timp de 4 luni, un curs de desen și pictură decorativă, la care s'au înscris 7 elevi români din numărul total de 8 elevi. Din cauză că progresul elevilor români dela acest curs este împedat din lipsa mijloacelor de învățământ, — la intervenirea direcțiunii școlii numite, — comitetul central al Asoc. a votat suma de K 100 — pentru procurarea recuizitelor de învățământ pe sama elevilor români lipsiți de mijloace.

AFACERI DE DARE.

Timbrarea actelor de asigurare („Biztosítéki okirat”). Concesiunile de intabulare, adecă documentele prin cari se dă ipotecă drept acoperire pentru un obligământ oare-care, sunt a se timbra, conform § 54 al legii de timbru și competențe, după scala II, și anume după valoarea obligamentului, pentru care se dă ipotecă.

Excepțiune fac concesiunile de intabulare liberate de membrii reuniunilor de credit ale institutelor de bani, cari, întru cât împrumutul se poate ridica numai pe lângă cambie, sau alt document supus la timbru, se pot prevedea în permanență cu timbru de K 1.—; (Ordinațiunea ministeriului de finanțe Nr. 3406/873.)

Prin hotărârea sa principală Nr. 635 din 1886 fosta judecătorie administrativă financiară a extins dreptul de a putea timbra documentele de asigurare numai cu timbru de K 1.— și asupra acelor debitori, cari nu sunt membrii unei reuniuni de credit, înființată în cadrul unei bănci, și prin aceasta a scos din vigoare o hotărâre contrară a sa, adusă sub Nr. 108 în anul 1884.

Pe baza aceasta, de mai bine de un deceniu și jumătate, toate băncile din țară au timbrat actele de asigurare (documentele de cauciune) ale împrumuturilor cambiale cu acoperire ipotecară, cu timbru de K 1.—, fără să fi venit vre-o dată în colisiune cu autoritățile financiare. Acum deodată, supremul for în chestiuni financiare, judecătoria administrativă, prin decisiunea sa Nr. 5607 din 1900 a revenit din nou la punctul de vedere al fostei judecătării administrative financiare, enunțând, că actele de asigurare ale împrumuturilor cambiale cu acoperire ipotecară, încât nu sunt liberate de membri reuniunilor de credit, sunt a se timbra după scala II.

Atragem atențiunea băncilor noastre asupra acestei decisiuni mai nouă și până acum puțin cunoscute a judecătoriei administrative, spre a-și putea feri clientela și pe sine inse-le de reperturi.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Pădureana”, institut de credit și economii societate pe acțiuni în Liget (cottul Timiș). Sub firma aceasta s'a înființat în Octombrie a. c. în Liget o nouă bancă românească, cu capital social de K 20,000 — în 400 acțiuni à K 50 —. Direcțiunea este compusă din d-nii: Toma Bordoș, Mita Nicolaevits, Pavel Chirnu, George Bordoș, Giga Bozsins, Toder Lenger și Ioan Căprariu.

DIN REUNIUNI.

Reuniunea rom. de agricultură din cott. Sibiu. Din raportul general al acestei Reuniunii dăm în extras următoarele:

1. *Prelegeri economice populare* s'au ținut 8, toate în Seliște. Presidentul Reuniunii, dl D. Comșa a ținut 4 prelegeri din pomeric, dl R. Simu 2 prelegeri din stupărit și dl I. de Preda 1 prelegere despre cultura sparangelului și alta despre testamente și donațiuni în cas de moarte. La prelegerile aceste au asistat în total cam 1669 persoane de ambe sexele. Prelegeri economice populare s'au ținut și cu ocaziunea obișnuitelor întruniri agricole din comunele Ilimbav și Deal. Întrunirea din Ilimbav a fost presidată de dl secret. al Reuniunii V. Tordășianu și s'a vorbit despre nutrețurile măestrite, despre cultura vitelor și despre însoțirile de credit sătesci sistem Raiffeisen. O astfel de însoțire s'a și înființat în Ilimbav și și-a început activitatea sa binefăcătoare. La întrunirea agricolă din Deal a vorbit dl president Comșa despre cultura fenațelor de munte și despre însemnătatea tovarășiilor agricole.

2. *Cultura vitelor.* Afară de prelegerile teoretice cu privire la ameliorarea soiurilor de vite, reuniunea a aranjat și în 1900 o *expoziție de vite* (a 11) în Mercuria, împreună cu distribuire de premii în bani (200 cor.) pentru încurajarea exponenților. Pentru răspândirea rasei de vite „Pinzgau“ comitetul a cumpărat o vițea soiului curat cu K 100 și în urma sortirii a dăruit-o unui locuitor din Fofeldea, care va avea să pună la dispoziția reuniunii primul vițel sănătos din prăsila ei, care apoi se va dăruia altui membru al reuniunii.

3. *Cultura poamelor.* Cu prilejul întrunirilor agricole, etc. s'a insistat pe lângă cultivatori etc., să se mărginească și să se îndeletnicească cu cultura în masă numai câte a unui soi de poame alese, potrivite impregiurărilor locale și cari în același timp sunt și mai căutate de furnisori pentru comerțul lumii. În interesul răspândirii pomilor de soi ales, comitetul a dăruit membrilor cu locuința în Sebeșul-de-sus câte un altoiu măr pădul, care au fost plantați în grădinile membrilor de acolo fiind de față și dând povețe prețioase dl president al reuniunii. Au participat totalitatea locuitorilor din comună și copiii de școală cum și locuitori din comunele învecinate. Reuniunea a dăruit în total 17,500 pădureți, și anume membrilor reuniunii și școalelor de pomi din peste 20 comune din comitat.

4. *Cultura nutrețurilor măestrite și a altor plante.* În scopul generalisării nutrețurilor măestrite comitetul reuniunii a distribuit și în acest an semințe de trifoi, de luțernă, de napi de nutreț, de cânepă italiană, orz de Hanna, cucuruz „Regele Preriilor“ și semănță de iarbă franceză la 73 locuitori din 35 comune. Semințele au costat în total K 181.58. Afară de aceste a mijlocit procurarea de semințe bune și ieftine și pentru populațiunea noastră din aproape 40 comune aparținătoare altor comitate.

5. *Cultura galițelor.* În scop de a răspândi cultura galițelor de soi ales comitetul a distribuit și în acest an găini și ouă „Plymouth-Rocks“.

Calendarul săptămânei.

(15—21 Decembre st. nou.)

Țile	Cal. Greg.	Cal. Iulian
Dum.	15 Celian	2 Pror. Avacum
Luni	16 Adelaida	3 Pror. Sofroniu
Marți	17 Lazar	4 † M. Varvara
Merc.	18 Grațian	5 Cuv. Sava c. sfințit
Joi	19 Nemesiu	6 Păr. Nicolae
Vineri	20 Liberat	7 Păr. Ambrosiu
Sâmb.	21 Toma Ap.	8 Cuv. Patapiu

Tirgurile (Bălciurile).

(2—11 Decembre st. v.)

Decembre 2. Bichiș-Ciaba. Siglinghia. 4. Alba-Iulia.³ Pa-rajd.³ Șimleul Silvaniei. 5. Baia de Criș.⁰ Boroș-Sebeș. Jibău.¹ Măda. Örmöniș.³ 6. Brad.² (comit. Hunedoarei). Cehul din Sela-giu.¹ Făget. Hasmașul Lăpușului 7. Cernatul de jos. Oena³ (comit. Albei infer.), 8. Agnita.² Halmagiu mare. Odorheiu³ (până în 9-lea). 9. Bancfalău.² 10. Abrud.¹ Biertan.³ Cetatea de baltă.³ Ciuc-Sân-Georgiu.³ Tinea. 11. Huedin.¹

⁰ = ⁰ în aceeași zi și țirg de vite, ¹ = 1 zi, înainte țirg de vite, ² = 2 zile înainte țirg de vite, etc.

„Poporul“

institut de credit și economii societate pe acții
în Lugoj.

În sensul §-lui 10 din statutele institutului de credit și economii „Poporul“ societate pe acții, se provoacă proprietarii acțiilor de sub N-rii: 17—21, 48—51, 79, 80, 108, 109, 119, 145, 146, 191, 381, 465, 466, 491, 578, 594, 770, 843—50 și 892—95, ca de datul present la 8 săptămâni, adică până'n 31 Ianuarie 1902, să achiteze ratele restante, la dincontra acțiile de sub N-rii de sus conform amintitului § din statute, se vor nimici, iar sumele până de present solvite se vor descrie în favorul fondului de rezervă.

Lugoj, în 30 Novembre 1901.

Direcțiunea.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 11 Decembrie 1901.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.		
		v cor.	p. 100 K
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	99-20	99-25
5	" " arg. Ian., Iulie, 16% " "	99-10	99-25
5	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	192—	192—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	142-10	143—
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	172-50	173—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	221—	221—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	119-10	119-40
—	" " Cor.	96-15	96-25
3 1/2	" " de invest.	85-05	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur, scut. de dare	119-05	119-40
4	" " Cor.	94-60	94-70
4 1/2	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	122-90	122-90
4 1/2	" " " " 1889, arg. " " "	101-55	101-70
4 1/2	" " " " 1876, aur.	119-70	119-75
—	" " " " " " " " " " "	177-50	177—
4	" " " " " " " " " " "	147-25	148-50
4 1/2	Oblig. ung. de regalii	100-90	100-85
3	Impr. p. regul. Porții de fier	84—	84-50
4	Oblig. rurale croato-slavone	94—	94-50
4	" " " " " " " " " " "	93-65	94—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	266-75	—
5	Obl. Soc. Temeș-Bega	94—	94—
—	Imp. cu prem. al orașului Viena	397-50	400—
3	" " " " sârbesci à 100 fr.	83-25	84—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	100-25	—
—	Impr. bulgar 1889	101-25	103-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95-60	—
3	" " " " " " " " " " "	255-75	129—
4	Banca austro-ungară	100—	100—
4	" " " " " " " " " " "	100—	100—
4 1/2	Banca comer. ung. Pesta	98-25	98-25
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	103—	103—
4	" " " " " " " " " " "	94—	94—
4 1/2	" " " " " " " " " " "	98-75	99-25
4 1/2	Inst. de credit fonciar ungar	100-80	101—
4	" " " " " " " " " " "	94—	93—
5	Banca "hipotecară" ungară "	98-50	98-25
4 1/2	" " " " " " " " " " "	98-50	98-25
4	" " " " " " " " " " "	246—	123—
4 0/0	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	92—	92-50
5	Albina, Sibiu	—	102—
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	99-25	99-25
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. IV.	99-25	99-25
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	18-25	18-50
	Credit, à fl. 100—	408—	412—
	Clary, à fl. 40— v. c.	157—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	540—	—
	Buda, à fl. 40—	170—	170—
	Pálffy, à fl. 40—	174—	165—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	50-75	55—
	" " " " " ungară, à fl. 5—	24-80	29—
	Rudolf, à fl. 10—	66-50	—
	Salm. à fl. 40— v. c.	230—	—
	Salzburg, à fl. 20—	81—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	265—	—
	Triest, à fl. 100— v. c.	200—	—
	" " " " " " " " " " "	397-50	—
	" " " " " " " " " " "	—	9-50
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-38	11-40
	" " " " " c. reg.	11-36	11-39
	Napoleond'or (20 frei sau 8 fl. v. a.)	19-09	19-10
	20 Marce germ. aur	23-52	23-52
	5 ruble rusești	—	—
	Bilete germ. 100 M.	117-32	117-37
	" " " " " franc. 100 Fr.	95-35	95-40
	Ruble, bilete, 100	254—	254-50
	Lei românesci, 100	—	95—

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 11 Decembrie 1901.

Grâu de Bănat	prima per 50 kg. vinde	8-60
" " Tisa	" " " " " " " " " " "	8-95
" " Pesta	" " " " " " " " " " "	8-85
" " Alba-reg.	" " " " " " " " " " "	8-95
" " Bacica	" " " " " " " " " " "	8-65
Secară	" " " " " " " " " " "	7-15
Orz	" " " " " " " " " " "	6-20
Ovės	" " " " " " " " " " "	7-60
Porumb	" " " " " " " " " " "	5-55
Rapiță	" " " " " " " " " " "	—
Untură de porc B.-Pesta	" " " " " " " " " " "	54—
Slănină (clisă)	" " " " " " " " " " "	43-50

Bursa de București.

Cursul din 11 Decembrie 1901.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	92-75
" " internă 4%	" " " " " " " " " " "	79-50
" " externă 4%	" " " " " " " " " " "	80-25
" " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " "	79-50
Fonciare rurale 5%	" " " " " " " " " " "	94-25
" " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " "	80—
Seris. fonc. urb. București 5%	" " " " " " " " " " "	80—
" " " " " " " " " " "	" " " " " " " " " " "	75-25

Imprumuturi hipotecare mai mari

cu 4 1/2 % interese,

amortisabile în anuități semestrale

în timp de 30—50 ani,

se acordă pe realități de câmp și pe case situate în orașe cu tribunal, până la jumătate a valorii reale.

Informațiuni se vor cere

la Red. „Revistei Economice”
in Sibiu.În editura Delegațiunii Bancilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Bancilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1—, leg. K 1-50.

Anuarul Bancilor Române

Anul I (1900). — Anul II (1901).

Prețul: câte K 3—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice” în Sibiu (Nagyszeben).